

повітря та впливу цього стану на безпеку життєдіяльності людини, що забруднення приземної атмосфери викликає незворотні та небезпечні процеси в організмі людини, а саме, рак легенів, горла та шкіри, розлади ЦНС, алергічні та респіраторні захворювання, дефекти у новонароджених та багато інших захворювань, список яких визначається присутніми у повітрі забруднюючими речовинами та їх суспільним впливом на організм людини. Тому, однією з головних задач для безпеки життєдіяльності людей наразі є захист атмосферного повітря від постійно забруднюючих його продуктів життєдіяльності людини за допомогою розроблених технологій із захисту атмосферного повітря від забруднення (охорона атмосферного повітря). Це є найбільш пріоритетна проблема сьогодення безпеки життєдіяльності людей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бахарєва Г.Ю. Атмосферне повітря як головний фактор безпеки життєдіяльності людей в умовах сучасності / Г.Ю. Бахарєва, К. М. Неклюєнко, О.С. Білоножко // Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Безпека людини у сучасних умовах» (4 – 5 грудня 2014р., Харків). – Харків, НТУ «ХПІ»: Вид-во ТОВ «Щедра садиба плюс» – С.265-266.

2. Бахарєва Г.Ю. Аналіз забруднення атмосферного повітря міст України / Г.Ю. Бахарєва, К. М. Неклюєнко, О. С. Білоножко // Матеріали VII Міжнародної науково-методичної конференції НТУ «ХПІ» «Безпека людини у сучасних умовах» та 105 Міжнародної конференції ЄАБ (3 – 4 грудня 2015р., Харків). – Харків, НТУ «ХПІ»: «Смугаста типографія» – С.477-478.

КУЛЬТУРА ТА БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ

CULTURE AND HUMAN SAFETY

В. В. Березуцький, Казимеж Лебецький

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Вища школа менеджменту з охорони праці (WSZOP), Польща, м. Катовіце

Анотація. Розглянуто багатогранне питання культури людини у прикладному - культура безпеки. Культура, це перш за все, норми і правила поведінки людини, як в суспільстві так і індивідуально, і навіть тоді, коли за тобою ніхто не спостерігає. Пропонуються критерії, які розроблено на базі існуючих, які можуть бути використані для визначення рівня культури безпеки працівників. Це допоможе у вирішенні проблеми травматизму і професійних захворювань на виробництві, а також у побуті.

Ключові слова: культура, безпека, працівник, виробництво, аварійні ситуації, професійні захворювання, критерії.

Анотація. Рассмотрен многогранный вопрос культуры человека в прикладном аспекте - культура безопасности. Культура, это, прежде всего, нормы и правила поведения человека, как в обществе, так и индивидуально, и даже тогда, когда за тобой никто не наблюдает. Предлагаются критерии, которые были разработаны на основе существующих, которые могут быть использованы для определения уровня культуры безопасности работников. Это поможет в

решении проблемы травматизма и профессиональных заболеваний на производстве, а также и в быту.

Ключевые слова: культура, безопасность, работник, производство, аварийные ситуации, профессиональные заболевания, критерии.

Annotation. A multifaceted issue of human culture in the applied aspect is considered: the culture of security. Culture is the norms and rules of human behavior, first of all, both in society and individually and even when nobody is watching you. Criteria are proposed that have been developed on the basis of existing ones that can be used to determine the level of safety culture for workers. This will help in solving the problem of injuries and occupational diseases in the workplace, as well as in everyday life.

Key words: culture, safety, worker, production, emergency situations, occupational diseases, criteria.

Багато років вчені намагаються вирішити проблему безпеки людини [1]. Безпека людини розглядається з позицій його психофізіологічного стану, соціологічного та філософського підходів до захисту здоров'я працівників, населення та інших. У той же час практично не згадується багатогранне питання культури людини у прикладному аспекті, в тому числі такому як культура безпеки. Культура, це перш за все, норми і правила поведінки людини, як в суспільстві так і індивідуально, і навіть тоді, коли за тобою ніхто не спостерігає. Культурна людина не порушуватиме загальні вимоги з безпеки для працівників на підприємстві, не створюватиме аварійні ситуації. Це тому, що ця людина, перш за все освічена, а також добре вихована. Для культурної людини притаманні такі поняття як інтелігентна, професіонал, майстер і фахівець. Ці поняття записані не на папері, а їх їм дають прості люди, колеги по роботі. До того ж не за посади, які вони займають, а по їх буттю. Існують критерії, які були встановлені для визначення загальної культури людини, а тому перед вченими зараз стає питання, щоб на базі існуючих, розробити нові критерії, які можуть бути використані для визначення рівня культури безпеки працівників. Це допоможе у вирішенні проблеми травматизму і професійних захворювань на виробництві, а також у побуті.

Необхідно констатувати той факт, що поняття культури у нашому суспільстві відійшли на задній план. Попереду тільки гроші та виживання будь якою ціною. Як що раніше були якийсь вимоги до зовнішнього вигляду інженера, викладача або фахівця, то зараз це все у минулому. Поняття демократичного підходу до питань спілкування, замінили сленгами та не літературною мовою. На тлі цього, з'явилась зневага до проблем інших людей та знехтування нормами та правилами поведінки будь де. Ситуація стає ще більш жахливою від того, що ця проблема не вирішується на державному рівні. Культура це не тільки норми та правила, це ще і контроль за їх дотриманням усіма. Але саме цього контролю і нема. Це означає що все про що ми

говоримо та що хочемо втілити не має зворотного зв'язку, а тому не діє. Нема цього зв'язку не в житті ні на виробництві. Відсутність перевірок стану безпеки на виробництві, як головного елементу механізму керування підприємством, призводить до порушення правил безпеки і ми зараз усі знаходимося на порохівій діжці, яка може вибухнути у будь який момент. Що таке контроль? Це не тільки пошук негараздів та стану безпеки, це ще і навчання тому як треба робити, це поширення досвіду інших підприємств, це можливість ознайомитись із новими вимогами та правилами. Усього цього зараз підприємства лишили.

Так у монографії Гвоздий С. П. є підрозділ у якому розглядаються питання культури безпечної життєдіяльності як результат підготовки майбутніх фахівців соціономічних спеціальностей до безпеки життя та професійної діяльності [2]. Автор монографії пропонує схему за якою, на її думку повинна відбуватись підготовка вище вказаних фахівців із урахуванням культури безпеки життя та професійної діяльності. Зробивши аналіз цієї схеми та узагальнюючи це питання щодо культури безпеки загалом, нами пропонується наступна схема культури безпеки.

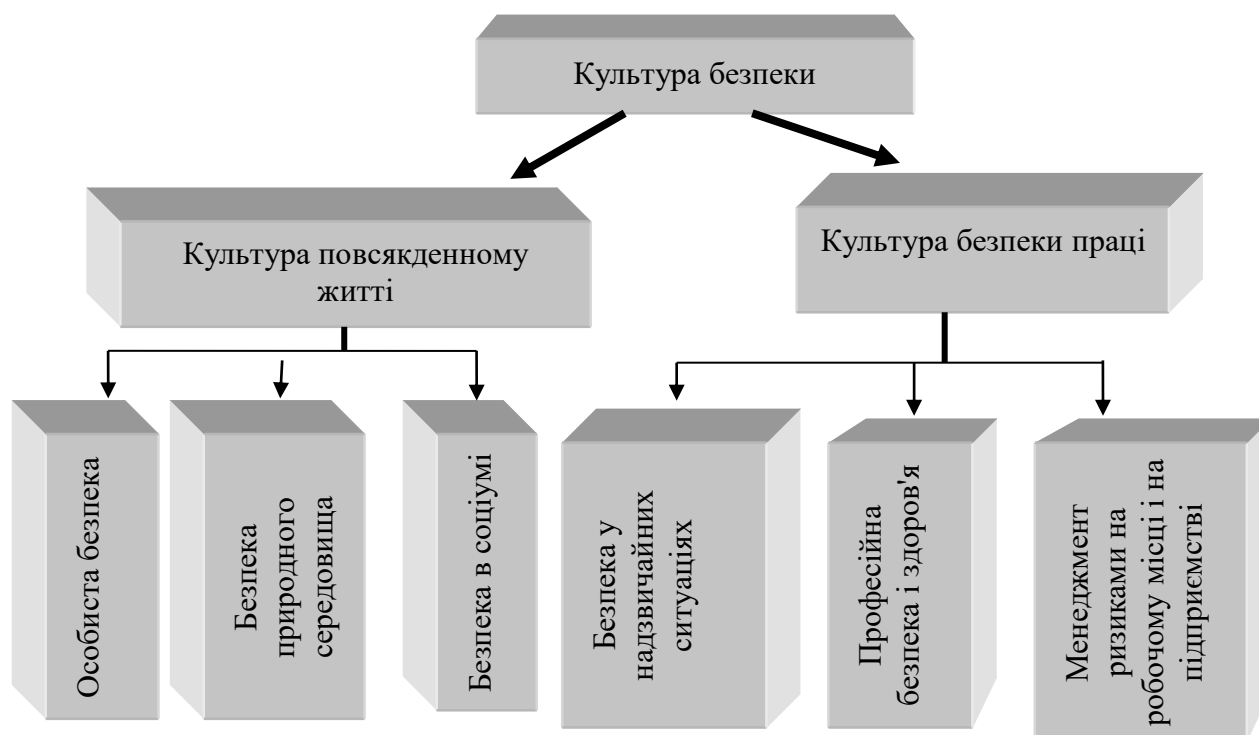

Рисунок 1– Загальна схема культури безпеки

Академік Дабагян А.В. навів структуру формування цивілізації на початку третього тисячоліття та показав що людина у цей час буде формувати свою свідомість разом із культурою та вихованням в умовах розвитку науково-технічного прогресу [3].

Людина розглядається, як складова система, яка вмщує чотири іпостасі:

1. Людина – об'єкт та суб'єкт біологічного розвитку;
2. Інтелект людини;
3. Людина – споживач благ;
4. Людина – виробник благ.

Вчений підкреслює, що людина формує розум, а культура формує інтегральний інтелект людства (ІІЛ) та образ життя людства. Цивілізація, яку створює людство не може розвиватися без енергетичних перетворювань, а це призводить до зростання безпорядку.

Людство не врятують ні природні багатства, ні розумні машини, ні геніальні політики. Його врятує лише гуманна особистість, відтворена в мільйонах землян. Це єдиний і ймовірно найбільш діючий шлях порятунку життя на Землі. А як же може з'явитися така гуманна особистість? Де той найбільш реальний і доцільний шлях її становлення? На нашу думку сьогодні цей шлях бере свій початок у вищій технічній школі, в інженерному утворенні.

М.Р. Беррел приводить такі слова Арнольда Пейсі, що він висловив у своїй книзі «Культура технології»: «...наука відкриває, а геній винаходить нові речі, промисловість використовує ці винаходи, людина адаптується до них або випробує їхній вплив... Кожен індивідуум, групи і весь рід людський змушені не відставати від... науки і промисловості».

Усі технології і нові речі на підставі наукових відкриттів винаходить, підносить промисловості і людині інженер. Саме інженери — мозки і руки науки несуть головну відповідальність за найбільш гострі екологічні та техногенні проблеми, за критичну ситуацію, що виникла у людства. Інженерний корпус — найбільш діяльна і компетентна частина людського суспільства, що професійно розбирається у всіх хвилюючих нас сьогодні проблемах. Як правило, тільки йому слід винаходити нові технології, усі ті, які можуть врятувати світ. Треба тільки зробити це його професійним обов'язком. І треба зробити всюди [4].

Висновок: питання культури безпеки необхідно втілювати на виробництві, використовуючи для цього усі форми впливу на працівників. Без цієї складової не зможе існувати у повному обсязі система керування охороною праці підприємства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Березуцкий, В. В. Теоретические основы безопасности жизнедеятельности. [Монография] / В. В. Березуцкий. – Харьков: ХГПУ. - 1999. - 170 с.

2. Гвоздїй С.П. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх фахівців соціономічних спеціальностей до безпеки життя та професійної діяльності: монографія/ С.П. Гвоздїй. – Одеса: Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, 2016. – 420 с.

3. Дабагян А.В. “Человек, его сознание и культура в паутине электронно-цифровых сетей» [Монографія] - Х.: Торсинг, 2003.-336 с.

4. Березуцький В.В. Екологія: навч. посіб./ В.В.Березуцький, Л.А. Васьковець, О.М.Древаль; за ред. проф.. В.В.Березуцького. – Х.: НТУ «ХП», 2016. - 420 с.

ВПЛИВ ПСИХОЛОГІЧНИХ ЧИННИКІВ НА БЕЗПЕКУ ПРАЦІ ЛЮДИНИ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

INFLUENCE OF PSYCHOLOGICAL FEATURES OF A PERSON ON LABOR SAFETY IN SPECIAL CONDITIONS

А.Л. Василюшин, О.І. Солонинка, Х.В. Щирба, науковий керівник В.М. Фірман

Львівський національний університет ім. Івана Франка

Анотація: обґрунтовано міру вплив психологічних чинників на безпеку праці в особливих умовах з метою правильного набору працівників і організації їхньої праці.

Ключові слова: особливі умови діяльності, професійна діяльність особистості, психологічні чинники безпеки праці.

Аннотация: обоснована степень влияния психологических факторов на охрану труда в особых условиях для правильного набора и организации работы.

Ключевые слова: особые условия деятельности, профессиональная деятельность личности, факторы безопасности труда.

Annotation: researched the influence of psychological characteristics of a person on the safety of labor in special conditions with the aim of recruiting workers correctly and to organize their work more effective.

Key words: special conditions of activity, professional activity of a person, labor safety factors.

Вступ. Дослідження теми людської психіки та особливих умов праці більш сконцентровані на вплив екстремальних або частково екстремальних (особливих) умов праці на психіку людину. Ми пропонуємо розглянути тему з точки зору роботодавця, тобто наскільки якісно людина з певними індивідуальними властивостями психічних процесів в особливих умовах праці може виконувати свою роботу. І вже відштовхуючись від цього будувати робочий процес так, щоб і людина не зазнавала надмірного психофізіологічного стресу і роботодавець не втрачав ні робочу силу, ні якісно виконану роботу. Об'єктом є людина в певних умовах, які відрізняються від екстремальних періодичністю і тривалістю впливу екстремальних факторів, інтенсивністю їх або можливістю їх появи й тривалістю відновлення людини.